

แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อ เสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

Guideline for National Defence Strategy Development by the Ministry of Defence
to Enhance the Sustainability of the ASEAN Political and Security Community

บทความวิจัย

ธนภัทร นิยกุล*

Thanaphat Niyakul*

กมลพร กัลยาณมิตร*

Kamolporn Kanlyanamitra*

บทคัดย่อ

รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” มีจุดประสงค์เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศที่สามารถเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคม การเมืองและความมั่นคงอาเซียน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือการวิจัยเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มเพื่อการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลถือได้ว่าเป็นบุคคลระดับผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานโดยตรงซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศเป็นอย่างดี จากผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อเท็จจริงต่าง ๆ มากมาย แต่ที่สมควรนำเสนอในที่นี้ได้แก่ ข้อเท็จจริงที่สำคัญบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ในการป้องกันประเทศในมิติของประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียนเท่านั้น

กล่าวโดยรวมองค์ประกอบทางด้านความยั่งยืนทางการเมืองและความมั่นคงของประชาคมอาเซียน จะต้องได้รับการเสริมสร้างเพื่อนำมาซึ่งความอยู่รอดของสมาชิกของประชาคมอาเซียน และเพื่อความสะดวกทางการเมืองและความมั่นคง สิ่งเหล่านี้จะต้องมุ่งไปสู่ความร่วมมือของประเทศสมาชิกอาเซียน พร้อม ๆ กับการสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรไมตรี และรักษาความเป็นกลาง ตลอดจนขจัดเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศ การสร้างแนวทาง การพัฒนายุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนนั้น กระทรวงกลาโหมต้องมีบทบาทในการสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อต่อสู้กับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นทุกรูปแบบ กระทรวงกลาโหมมีพันธกิจที่จะต้องเตรียมกำลังพลให้มีความพร้อมในกรณีที่ต้องใช้กำลัง ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นกระทรวงกลาโหมจะต้องมีแผนงาน โครงการความร่วมมือต่าง ๆ ที่สนับสนุนความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และต้องสามารถนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

* สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Public administration Department, Faculty of political Science Bangkok Thonburi University

E-mail: thanaphat2339@gmail.com

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ, กระทรวงกลาโหม, ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

Abstract

The study titled “Guideline for National Defence Strategy Development by the Ministry of Defence to Enhance the Sustainability of the ASEAN Political and Security Community” was designed to investigate the National Defence Strategy that can be put to use with an eye to enhancing the sustainability of ASEAN Politics and Security Community. The study was qualitative in nature. The required data were derived from documents, participant observations, audiovisual materials and in depth interviews with 19 key informants. All of the informants were topflight persons and had deep knowledge and understanding of the National Defence Strategies of Thailand and those of ASEAN countries. As a result of the qualitative data analysis, the researcher has discovered a wide variety of facts. However, only the following salient facts merit presentation here.

On the whole, the components of the sustainability of politics and security of the ASEAN Community are bound to be developed so as to bring about the survival of ASEAN member countries as well as the balance of politics and security; and all these things must be geared up to cooperate and collaborate among ASEAN member countries. With the creation of friendly atmosphere plus the maintenance of neutrality and the elimination of conditions favorable to

international conflict or conflict of interest. The creation of the National Defence Strategy planning guidelines to enhance the sustainability of ASEAN Politics and Security community, the Ministry of Defence must play its role in creating the guidelines. That is to say, it is incumbent upon the Ministry of Defence to formulate the vision, the missions, the purposes and the objectives with a view to coping with all kinds of potential threats; the Ministry of Defence has the mission to maintain sufficient troops in case the use of force deemed necessary. More importantly, the Ministry of Defence must have work plans/projects in accordance with the political and security framework of ASEAN and must be able to transform the National Defence Strategy into practical use.

Keywords: Defence Strategy, The Ministry of Defence, ASEAN Political and Security Community

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคปัจจุบันเป็นยุคที่กล่าวกันว่าเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ องค์การเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทุกองค์การต้องเผชิญกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในทุกระดับ และผลจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ สำหรับประเทศไทยได้เผชิญกับสภาวะทางการเมืองที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ได้นำมาซึ่งโอกาสและความเสี่ยงที่อาเซียนต้องเผชิญไม่ว่าจะเป็นโอกาสในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมือง และความมั่นคงของอาเซียนให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น หรือการเผชิญกับภัยคุกคาม

ที่มาในรูปแบบใหม่ อาทิ การก่ออาชญากรรมและการก่อการร้ายข้ามชาติ ดังนั้นการรวมตัวกันของประเทศในแต่ละภูมิภาค เพื่อเพิ่มอำนาจในการต่อรองและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระหว่างประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญมากเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์และพัฒนาประเทศในภูมิภาคไปพร้อม ๆ กัน ด้วยเหตุนี้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หรืออาเซียน จึงได้มีข้อตกลงให้อาเซียนรวมตัวเป็นชุมชนหรือประชาคมเดียวกันให้สำเร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นของประเทศสมาชิกอาเซียน โดยมีการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน (ASEAN Political and Security Community: APSC) เป็นหนึ่งในสามเสาหลักความร่วมมือสำคัญของประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านเสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงทั้งในรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่บนพื้นฐานของหลักการว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์ให้กับประชาคมโลก

กระบวนการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีรากฐานมาจากอาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN: The Association of South East Asian Nations) ได้มีการวางกรอบความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้มแข็งรวมถึงความมั่นคงของประเทศสมาชิก ทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ภายใต้คำขวัญคือ “หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม” (One Vision, One Identity, One Community) โดยมุ่งเน้นไปที่ ๓ ประชาคม คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political Security Community: APSC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN-Economic Community: AEC) และประชาคมสังคมและวัฒนธรรม

อาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community: ASCC) ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของอาเซียน

การจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Political-security community blueprint) แสดงให้เห็นว่ากระทรวงกลาโหมจะต้องเข้าไปทำงานร่วมกันกับภาคประชาสังคม องค์การระหว่างประเทศ และมิตรประเทศที่เป็นคู่เจรจา ดังนั้นกระทรวงกลาโหมจึงต้องมียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนตั้งแต่ระดับชาติ ระดับหน่วยงาน จากที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่าในภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมล้วนสอดคล้องกับเสาหลักด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เนื่องจากที่ผ่านมาสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยราชการหลักของการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะเสาหลักด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ดังนั้นสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมจะต้องนำพาผู้ใต้บังคับบัญชาให้เข้าใจพัฒนาและมีความพร้อมจึงจะสามารถบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหมจำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงการมีอุดมการณ์ พร้อมสร้างแรงบันดาลใจให้กับข้าราชการทหารที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมแรงร่วมใจกันปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงาน ปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนแนวคิดและสร้างทัศนคติที่ดี เพื่อเป็นพลังที่พร้อมและนำกระทรวงกลาโหมให้เป็นหน่วยงานที่จะขับเคลื่อนประเทศไทยภายหลังการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างสมบูรณ์และการขับเคลื่อนในครั้งนี้ต้องมียุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมในการเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

จากความสำคัญและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน เพื่อใช้เป็น

แนวทางให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปพัฒนาและดำเนินการยกระดับความพร้อมขององค์การ เพื่อรองรับสถานการณ์ที่มีความสลับซับซ้อนและภายใต้ภัยคุกคามทุกรูปแบบอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาคมอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- ๑) เพื่อศึกษาและสภาวะแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน
- ๒) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม
- ๓) เพื่อสร้างแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ระเบียบวิธีวิจัย

การกำหนดขั้นตอนในการวิจัย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research paradigm) เป็นกรอบแนวทางในการวิจัยโดยแบ่งการวิจัยออกเป็น ๒ ขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง ๓ ข้อ ดังนี้

การวิจัยในขั้นตอนที่ ๑ เป็นการวิจัยที่มีความมุ่งหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ ๑ และข้อที่ ๒ ในเรื่ององค์ประกอบและสภาวะแวดล้อม ที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ในส่วนของการศึกษาองค์ประกอบและสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ต้องการผลลัพธ์เพื่อให้ทราบว่า อะไรเป็นข้อจำกัดหรือโอกาส ในขณะที่การศึกษาขีดความสามารถของกระทรวงกลาโหมต้องการผลลัพธ์ในเรื่อง จุดแข็ง และจุดอ่อน ที่ส่งผลต่อแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

สำหรับการเก็บข้อมูลจะใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group) ๒ ครั้ง โดยครั้งที่ ๑ เป็นการเก็บข้อมูลในประเด็น

เรื่ององค์ประกอบและสภาวะแวดล้อมที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และครั้งที่ ๒ ในประเด็นเรื่ององค์ประกอบและสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่ส่งผลต่อแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ รวมทั้งขีดความสามารถของกระทรวงกลาโหม

การวิจัยในขั้นตอนที่ ๒ เป็นการวิจัยที่มีความมุ่งหมายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ การวิจัยข้อที่ ๓ ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนนี้ เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยการดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ผลการสังเคราะห์ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ ๑ และจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารระดับสูงที่มีบทบาทในการกำหนดยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยนำเอาแนวคิดทฤษฎีในการกำหนดยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการสังเคราะห์ ดังนั้นผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนที่ ๒ จะเป็นแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ และขีดความสามารถของกระทรวงกลาโหม ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนต่อไป

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยมีประเด็นในการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ดังนี้

- ๑) ภาพรวมองค์ประกอบของยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ พบว่า สภาวะแวดล้อมในด้านการเมือง เศรษฐกิจ

สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนต้องเสริมสร้างความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงของอาเซียนให้แข็งแกร่งและเกิดความยั่งยืน การเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ทำให้มีแนวโน้มและความเป็นไปได้สูงที่จะมีการสร้างความร่วมมือระหว่างกันมากยิ่งขึ้นในรูปแบบการแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน ภัยคุกคามรูปแบบใหม่ดังกล่าว อาจประกอบด้วยอาชญากรรมข้ามชาติ การก่อการร้ายข้ามชาติ ภัยพิบัติธรรมชาติ เป็นต้น ดังนั้นการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน เป็นหนึ่งในสามเสาความร่วมมือสำคัญของประชาคมอาเซียน ที่ช่วยเสริมสร้างสันติภาพและความมีเสถียรภาพทางการเมืองของภูมิภาคอันถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างค่านิยมและแนวปฏิบัติร่วมกันของอาเซียนในด้านต่าง ๆ เสริมสร้างขีดความสามารถของอาเซียนในการเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงทั้งแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ บนพื้นฐานของหลักการว่าด้วยความมั่นคงของมนุษย์ และให้ประชาคมอาเซียนมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นและสร้างสรรค์กับประชาคมโลก การประเมินขีดความสามารถของกองทัพไทยพบว่า ทุกภาคส่วนได้ให้ความสำคัญกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จึงทำให้เกิดการบูรณาการร่วมได้ดี และกองทัพไทยยังมีจุดแข็งในด้านการเป็นกองทัพชั้นนำ มีทั้งกำลังพลและมิกลไกความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศเพื่อนบ้าน แต่ยังมีจุดอ่อน โดยพบว่า ยังขาดกฎหมายบางส่วนรองรับและขาดแคลนยุทธโธปกรณ์ที่เหมาะสม

๒) ภาพรวมองค์ประกอบของความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พบว่า ต้องมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนในการดำรงอยู่ของประเทศสมาชิกและมุ่งรักษาความสมดุลของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือของประเทศสมาชิกที่มีกลไกสำคัญในการดำเนินการที่ช่วยกันผลักดัน

เพื่อให้เกิดความยั่งยืนทางสังคม เศรษฐกิจ และประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ต้องช่วยกันเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกัน มีการสร้างบรรยากาศความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ปราศจากการใช้กำลัง ลบเงื่อนไขและลดโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง และต้องมีผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก โดยปราศจากการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจ เมื่อประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนของประเทศสมาชิกมีแนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นแล้วประชาคมอาเซียน ก็จะเป็นประชาคมแห่งความยั่งยืนและดำรงอยู่ได้ต่อไป

๓) แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พบว่า แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนตั้งแต่วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ และเมื่อกำหนดได้อย่างชัดเจนแล้วก็จะนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ซึ่งจะอยู่ในรูปของพิมพ์เขียวในการเปลี่ยนแปลงไปสู่จุดมุ่งหมายในระดับยุทธศาสตร์ (Blueprint for change) ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ การกำหนดกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ได้อย่างประสานสอดคล้องก็จะนำไปสู่การกำหนดวิธีการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ประเด็นสำคัญเมื่อสามารถกำหนดวิธีการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ได้แล้ว วิธีการและทรัพยากรเหล่านั้นจะต้องตอบสนองต่อการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์โดยต้องนำไปสู่การตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายในระดับยุทธศาสตร์ หรือเป็นการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ดังนั้นแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์จึงเป็นกระบวนการของการบริหารงานอย่างมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์ (Strategic vision management) ซึ่งสอดคล้องกับแผนงาน/โครงการภายใต้กรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนของกระทรวงกลาโหม

โดยเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้กระทรวงกลาโหมมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความยั่งยืนให้แก่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ดังนั้นแผนงาน/โครงการภายใต้กรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน จึงเป็นการแปลงยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริงเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนให้แก่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

อภิปรายผล

1) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหม พบว่า สภาวะแวดล้อมในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา การทหาร วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่อยู่ในประเทศไทย รวมถึงความร่วมมือของประเทศสมาชิก และการแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก ในการเผชิญกับภัยคุกคามรูปแบบดั้งเดิมและภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ดังนั้น ภาครัฐของประเทศสมาชิกซึ่งได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ จึงได้กำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกันแบบบูรณาการ ทั้งนี้การกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหามustปรับเปลี่ยนไปตามความหลากหลายของปัญหาที่ซับซ้อนและระบบการบริหารงานด้านความมั่นคงของแต่ละประเทศ โดยต้องคำนึงถึง “ความมั่นคงแบบยั่งยืน” มีความครอบคลุมทุกมิติ รวมทั้งต้องอาศัยมาตรการทั้งทางทหารและมีใช้ทางทหารอย่างเป็นองค์รวมด้วย

การวิเคราะห์ที่ได้ผลดังกล่าว อาจเนื่องมาจากการดำเนินการผ่านกลไกต่าง ๆ เช่น การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF) ซึ่งเป็นกลไก

ที่อาเซียนจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นช่องทางที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับประเทศสำคัญนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีผลประโยชน์ในพื้นที่ที่เป็นขอบเขตทางภูมิศาสตร์ของ ARF เพื่อส่งเสริมสันติภาพ เสถียรภาพและความมั่นคงในพื้นที่ดังกล่าว ในการนี้อาเซียนมอง ARF เป็นส่วนสำคัญของยุทธศาสตร์อาเซียน ที่จะคงไว้ซึ่งบทบาทของอาเซียนในการขับเคลื่อนกระบวนการความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาค อีกทั้งเป็นเสาหลักอันหนึ่งในโครงสร้างสถาปัตยกรรมในภูมิภาค ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับแผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน (APSC) โดยผ่านกลไกการประชุมเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารของ ARF โดยแนวทางหรือกิจกรรม (Tracks) ที่ฝ่ายทหารมีส่วนร่วมในการรอบ ARF แบ่งเป็น ๒ แนวทาง คือ กิจกรรมที่เป็นทางการ (Track I) และกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ (Track II) ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีการรวมตัวเชิงภูมิภาค (Regional Integration Theories) ซึ่งทฤษฎีนี้เชื่อว่าความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องหนึ่ง ๆ นั้น จะก่อให้เกิดประเด็นความร่วมมือด้านอื่น ๆ ด้วย ซึ่งส่งผลให้จำเป็นต้องสร้างความร่วมมือในเรื่องอื่น ๆ เพิ่มขึ้นไปจนเกิดความร่วมมือที่แน่นแฟ้นและก่อให้เกิดการรวมตัวเป็นประชาคมที่ยั่งยืนในที่สุด

๒) ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบของความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พบว่า ความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ในด้านการสร้างประชาคมให้มีความนิยมร่วมกัน ต้องมีความร่วมมือด้านการพัฒนาทางการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน มีเป้าหมายที่จะสร้างความแข็งแกร่งของระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม รวมทั้งส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงสิทธิและความรับผิดชอบประเทศของสมาชิกอาเซียน เพื่อนำไปสู่การสร้างประชาคมที่มีกฎเกณฑ์บรรทัดฐาน และคำนึงร่วมกันโดยสอดคล้องกับหลักการ

สำคัญตามที่บัญญัติไว้ในกฎบัตรอาเซียน อีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (ศ. นพ. ประเวศ วะสี, ๒๕๔๗) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ว่า แนวคิด การพัฒนาที่ยั่งยืน จะต้องเป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดดุลยภาพของทุกมิติกล่าวคือ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมจิตใจตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีการบริหารจัดการที่ดีที่มีพหุภาคีร่วมทุกขั้นตอนเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ต่อไป ดังนั้นเพื่อให้ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนเกิดความยั่งยืน จึงจำเป็นต้องใช้แนวความคิดที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในการดำรงอยู่ของประเทศสมาชิก และต้องรักษาความสมดุลของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนเพื่อให้เกิดความร่วมมือของประเทศสมาชิกที่มีกลไกสำคัญในการดำเนินการที่ช่วยกันผลักดันให้เกิดความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน โดยต้องช่วยกันเสริมสร้างความมั่นคงร่วมกัน มีการสร้างบรรยากาศความเป็นมิตร รักษาความเป็นกลาง ปราศจากการใช้กำลังลอบเจตนาและลดโอกาสที่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง และต้องมีผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิก โดยปราศจากการแทรกแซงของประเทศมหาอำนาจ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนจึงจะเกิดความยั่งยืนได้

๓) ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พบว่า การกำหนดแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน มีความสอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดกระบวนการในการกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategic formulation) (เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฐ์ และคณะ, ๒๕๕๒) ซึ่งได้อธิบายเกี่ยวกับกระบวนการในการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ว่า การบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์

เป็นแนวทางที่สำคัญ ทั้งนี้กระบวนการในการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์จะเริ่มต้นจากการตรวจสอบสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์เพื่อให้ทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะเป็นโอกาส (Opportunity) ปัจจัยใดบ้างที่เป็นอุปสรรค (Threat) หลังจากนั้นจะเป็นการประเมินขีดความสามารถขององค์กรในการบริหารจัดการเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic capability assessment) เพื่อให้ทราบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะเป็นจุดแข็ง (Strength) ปัจจัยใดบ้างที่เป็นจุดอ่อน (Weakness) จากนั้นจึงนำปัจจัยทั้งสี่ประการไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์ซึ่งจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์ให้ชัดเจนตั้งแต่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ในรูปของพิมพ์เขียวในการเปลี่ยนแปลงไปสู่จุดมุ่งหมายในระดับยุทธศาสตร์ (Blueprint for change) ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้การกำหนดกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ได้อย่างประสานสอดคล้องจะนำไปสู่การกำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับแผนงาน/โครงการภายใต้กรอบประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนของกระทรวงกลาโหม ซึ่งเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมไปสู่การปฏิบัติในรูปของแผนงาน/โครงการอย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

๑. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

๑) กระทรวงกลาโหมควรมีกลยุทธ์การเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งพัฒนาและขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทหารกับมิตรประเทศ ได้แก่ ให้ความเร่งด่วนในการจัดทำกรอบความตกลงกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาค

ลุ่มแม่น้ำโขง ประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศมหาอำนาจ ในภูมิภาคต่าง ๆ บนพื้นฐานของผลประโยชน์แห่งชาติความเท่าเทียม ความมีเกียรติและศักดิ์ศรีในเวทีระหว่างประเทศ และมุ่งเน้นการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือทางทหารกับประเทศที่ได้มีการลงนามความตกลงไว้แล้วให้มีผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น การจัดทำระบบฐานข้อมูลความร่วมมือทางทหารกับมิตรประเทศ ที่ครอบคลุมทั้งการจัดทำ ความตกลง และความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การสนับสนุนข้อมูลตลอดจนการดำเนินการจัดทำประเด็นสารัตถะให้กับผู้บังคับบัญชาในการประชุมทวิภาคี พหุภาคี หรือการหารือกับมิตรประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันเวลา

๒) กระทรวงกลาโหมควรมีกลยุทธ์ในการสนับสนุนการขับเคลื่อนประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนในภาพรวมของกระทรวงกลาโหมโดยมุ่งเน้นการดำเนินการในเรื่องที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาศักยภาพศูนย์แพทย์ทหารอาเซียน (ASEAN Center of Military Medicine: ACMM) ให้มีขีดความสามารถในการเป็นศูนย์กลางประสานความร่วมมือทั้งในด้านการอำนวยความสะดวก ประสานงาน และการบริหารจัดการด้านการแพทย์ทหารในการกิจการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติแก่ประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศนอกภูมิภาค และขับเคลื่อนให้เป็นศูนย์การแพทย์ทหาร เพื่อช่วยเหลือประชาชนด้านการแพทย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงในกรอบการประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียน (ASEAN Defence Ministers' Meeting: ADMM) การประชุมรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ASEAN Defence Ministers' Meeting-Plus: ADMM-Plus) การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF) และให้การสนับสนุนคณะทำงานผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ในกรอบการประชุม

รัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับรัฐมนตรีกลาโหมประเทศคู่เจรจา (ADMM-Plus Experts' Working Group: EWG) เพื่อสร้างความร่วมมือในการเผชิญกับภัยคุกคามที่ไม่ใช่ทางทหารในภูมิภาคร่วมกันในทุกมิติ

๓) กระทรวงกลาโหมควรอาศัยบทบาทของสมาคมมิตรภาพ สภาวัฒนธรรม สมาคมหอการค้า รวมทั้งองค์กรเอกชนต่าง ๆ ด้วยการใช้ความสัมพันธ์ที่ดีในเชิงเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ดำเนินการทูตเชิงป้องกัน ในการช่วยเจรจา หรือแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีความละเอียดอ่อนแบบไม่เป็นทางการ รวมทั้งควรจัดตั้งสมาคมของตนเอง เพื่อเป็นกลไกที่มีบทบาทในลักษณะดังกล่าวด้วย เช่น สมาคมอุตสาหกรรมป้องกันประเทศ สมาคมนายทหารอาวุโสอภินิหารการ เป็นต้น

๔) กระทรวงกลาโหมควรเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชน โดยเน้นการให้ภาคเอกชนเป็น Track II เพื่อเสริมสร้างความร่วมมืออย่างไม่เป็นทางการสำหรับเครือข่ายองค์กรภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนการสร้างความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประชาคมอาเซียนของกระทรวงกลาโหม เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจระหว่างกันและกันอย่างไม่เป็นทางการ ตลอดจนเป็นการแสดงถึงความโปร่งใสระหว่างกองทัพของประเทศต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยลดโอกาสของการใช้กำลัง หรือมาตรการทางทหารระหว่างกันได้

๕) กระทรวงกลาโหมควรจัดทำแผนแม่บทไซเบอร์เพื่อการป้องกันประเทศโดยกำหนดแผนงาน/โครงการที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ด้านไซเบอร์ระดับชาติเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านไซเบอร์ของกระทรวงกลาโหมในด้านกำลังพล มาตรการปฏิบัติ การพึ่งพาตนเองทางเทคโนโลยี การประสานความร่วมมือด้านไซเบอร์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในประเทศ และในภูมิภาค

๖) กระทรวงกลาโหมควรเสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานข่าวกรองอาเซียนผ่านกลไกการประชุม

ADMM และ ADMM-PLUS เพื่อรวบรวมข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูลร่วมกัน เป็นการประสานงานร่วมกันด้านข้อมูลด้านความมั่นคงต่าง ๆ จัดทำระบบฐานข้อมูลความร่วมมือทางทหารกับมิตรประเทศที่ครอบคลุมข่าวกรองด้านข้อมูลอาชญากรรมข้ามชาติ ข้อมูลแรงงานเถื่อนลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ข้อมูลผู้หนีภัย ข้อมูลการก่อการร้าย ข้อมูลความมั่นคงทางทะเล และข้อมูลความมั่นคงทางไซเบอร์ ประเทศสมาชิกสามารถใช้ข้อมูลข่าวกรองดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันเวลา เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๗) กระทรวงกลาโหมควรเสนอให้มีการจัดตั้งประชาคมข่าวกรองอาเซียน เพื่อเป็นเครือข่ายประชาคมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองร่วมกันของประเทศสมาชิก ควรมีการสัมมนาระหว่างกันเพื่อพัฒนาความเข้าใจและความสัมพันธ์ในการประสานงานร่วมกัน รวมทั้งมีการจัดทำความตกลง และความร่วมมือในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้การสนับสนุนข้อมูล ตลอดจนสามารถใช้ข้อมูลในการดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และทันเวลา

๘) กระทรวงกลาโหมควรผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์บูรณาการความช่วยเหลือบรรเทาสาธารณภัยของกระทรวงกลาโหมโดยประสานงานกับกระทรวงมหาดไทย เพื่อเป็นกลไกภายในประเทศในการปฏิบัติการร่วมกับศูนย์ประสานงานอาเซียนเพื่อความช่วยเหลือ ด้านมนุษยธรรม และการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Coordinating Centre for Humanitarian Assistance on disaster management หรือ AHA Center) ในการช่วยบรรเทาภัยพิบัติจากธรรมชาติในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม และการบรรเทาภัยพิบัติในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้สามารถบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนภายในประเทศให้ได้อย่างรวดเร็วที่สุด ครอบคลุมพื้นที่มากที่สุด โดยทั้งนี้ควรกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติการช่วยเหลือที่เป็นมาตรฐานเพื่อเป็นตัวแบบให้กับประเทศสมาชิกอื่น ๆ ซึ่งทั้งนี้จะต้องอาศัย

ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนจากประเทศสมาชิกอาเซียน และพันธมิตรในการช่วยเหลือบรรเทาภัยพิบัติร่วมกันให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

๙) กระทรวงกลาโหมควรผลักดันให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านกฎหมายระหว่างประเทศอาเซียน เพื่อเป็นศูนย์กลางอำนวยความสะดวกการประสานงานด้านความรู้ การตีความหรือการใช้สนธิสัญญาหรือกฎหมายระหว่างประเทศของ ASEAN ต่อกรณีต่าง ๆ เช่น ปัญหาในทะเลจีนใต้, การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของชาติสมาชิก, ปัญหาการปักปันเขตแดน เป็นต้น

๑๐) กระทรวงกลาโหมควรเสนอให้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานความมั่นคงทางทะเลเพื่ออำนวยความสะดวกการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล หรือลดการกระทบกระทั่งหรือความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นจากการละเมิดน่านน้ำ หรือทำผิดกฎหมาย ทั้งนี้แต่ละประเทศสมาชิก ASEAN อาจมีการจัดตั้งศูนย์รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของตนเอง เช่น ศูนย์ประสานงานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล) ซึ่งมีหน้าที่บูรณาการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ และการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทย

๑๑) กระทรวงกลาโหมควรปรับปรุงโครงสร้างการจัดหน่วยของกระทรวงกลาโหมในทุกระดับให้มีเอกภาพในการดำเนินมาตรการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ และมีแผนพัฒนาขีดความสามารถกระทรวงกลาโหม ตลอดจนยุทธศาสตร์เฉพาะเรื่อง รวมทั้งแผนพัฒนาการจัดเตรียมกำลังและแผนการใช้กำลังที่เกี่ยวข้องรองรับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

๑๒) กระทรวงกลาโหมควรวางแผนขีดความสามารถที่ต้องการไว้เพื่อรองรับมาตรการแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งทดสอบความพร้อมและความทันสมัยของขีดความสามารถที่ต้องการอยู่เสมอ

๑๓) กระทรวงกลาโหมควรปรับตัวไปสู่ความเป็น กองทัพเอกประสมค์ที่มีความทันสมัย และสามารถรองรับ การกิจได้หลายรูปแบบทันต่อสถานการณ์ต่าง ๆ

๑๔) กระทรวงกลาโหมควรให้ความสำคัญกับการ ปฏิบัติการร่วมระหว่างเหล่าทัพและความร่วมมือกับมิตร ประเทศอย่างต่อเนื่อง

๑๕) กระทรวงกลาโหมควรได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากรัฐบาลอย่างต่อเนื่องในแต่ละปีงบประมาณ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๒ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ซึ่งถือว่าใกล้เคียงกับชาติสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่และ สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจของประเทศและได้รับ การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในระดับที่เหมาะสมกับ สถานการณ์ด้านความมั่นคงที่เปลี่ยนแปลงไป

๒. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑) กระทรวงกลาโหมต้องเน้นย้ำและกำกับดูแล ให้เหล่าทัพและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำแนวทางปฏิบัติ ในการขับเคลื่อนประชาคมอาเซียนที่จัดทำขึ้นไปใช้อย่าง จริงจัง เพื่อทำหน้าที่เป็นเครื่องมือและเป็นกลไกสร้างความ เชื่อมโยงระหว่างภาคนโยบายและภาคการปฏิบัติได้อย่าง แท้จริงซึ่งจะทำให้ทุกหน่วยงานได้รับทราบการดำเนินการ ในภาพรวมของหน่วยเหนือ หน่วยรอง และหน่วยข้างเคียง ช่วยให้อาณาจักรประสานการปฏิบัติได้อย่างแน่นแฟ้นเกิด ประสิทธิภาพ

๒) กระทรวงกลาโหมควรนำหลักการปฏิบัติการ ร่วมมาพิจารณาในการปฏิบัติงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ การร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมปฏิบัติ การร่วม ประเมินผล และการร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินโดยนำ หลักการดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการบูรณาการร่วมกัน ก็จะทำให้เกิดประโยชน์ได้ดียิ่งขึ้น

๓) กระทรวงกลาโหมควรมีโทรศัพท์สายด่วน (hotline) ระหว่าง ผบ.เหล่าทัพ, ผบ.ตร.และหน่วยงาน

ฝ่ายความมั่นคงเพื่อความเร็วในการประสานงานใน การแก้ไขปัญหาหรือแลกเปลี่ยนข่าวสารด้านความมั่นคง ที่สำคัญรวมทั้งดำรงการติดต่อสายด่วน (hotline) ระดับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาเซียนที่จัดตั้งขึ้นแล้ว อย่างต่อเนื่องเพื่อความเร็วและตอบสนองต่อการแก้ไข สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ถูกต้องและทันเวลา

๔) กระทรวงกลาโหมควรส่งเสริมการฝึกร่วมระหว่าง ประเทศสมาชิกอาเซียนในเรื่องการฝึกร่วมระหว่างคณะ- ทำงานผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ทหารกับคณะทำงาน ผู้เชี่ยวชาญด้านการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและ การบรรเทาภัยพิบัติ (AM-HEX) อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการ กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติ ข้อตกลงต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน ร่วมกัน การระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในการช่วยเหลือฟื้นฟู ความเสียหายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงกลาโหม ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ที่มีความสอดคล้อง กับภารกิจหน้าที่และนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติงาน โดยอาจต้องปรับกลไกและรูปแบบการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่พร้อมปรับเปลี่ยนอย่าง รวดเร็วตามสภาพแวดล้อมโลกและภูมิภาคอาเซียน

๖) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงกลาโหม เมื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ ควรมีการประสานงานเพื่อ สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ระดับประเทศ หน่วยงานส่วนกลาง และหน่วยงานระดับ ภูมิภาค ที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ปฏิบัติการ

๗) กระทรวงกลาโหมควรประเมินผลสัมฤทธิ์ ของแผนงาน/โครงการภายใต้กรอบประชาคมการเมือง และความมั่นคงอาเซียนของกระทรวงกลาโหมที่จัดทำ รองรับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ ตลอดจนปัญหาข้อ ขัดข้องอย่างต่อเนื่อง และการทบทวนปรับปรุงยุทธศาสตร์ การป้องกันประเทศทุก ๆ วงรอบ ๕ ปี โดยให้สอดคล้อง กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และสถานการณ์ด้านความ มั่นคงในภูมิภาคที่มีการเปลี่ยนแปลงไป

บรรณานุกรม

- กรมอาเซียน. (๒๕๕๓). *แผนงานการจัดตั้งประชาคมการเมืองและความมั่นคง (ASEAN political security community (APSC) blueprint)*. กรุงเทพฯ: กรมอาเซียนกระทรวงการต่างประเทศ.
- กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย. (ม.ป.ป.). *เอกสารรายงาน สภาพหุวัฒนธรรมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย.
- กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย. (๒๕๕๙). *เอกสารประกอบการประชุมกองอำนวยการปฏิบัติการปฏิบัตินโยบายชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการชายแดนทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย.
- เชมมารี รัชชชุชีพ. (๒๕๕๓). *ทฤษฎีองค์การ*. กรุงเทพฯ: ทริบเพิล เอ็นดูเคชั่น.
- คณะอนุกรรมการการศึกษาและติดตามนโยบายความมั่นคงคณะกรรมาธิการการทหาร วุฒิสภา. (๒๕๕๕). *การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนกับความมั่นคงทางทหารด้านชายแดนตะวันตก*. กรุงเทพฯ: วุฒิสภา.
- จุลชีพ ชินวรรณ. (๒๕๕๓). *ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แนวคิดทฤษฎีและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ดนัยวัฒนา รุ่งอุทัย. (๒๕๕๘). *ความร่วมมือด้านความมั่นคงของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ภายใต้อาเซียน : การวิเคราะห์พัฒนาการและความพร้อมที่จะเข้าสู่ประชาคมความมั่นคง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนะศักดิ์ ปฏิมาประกร. (๒๕๕๓). *การบริหารจัดการความมั่นคงชายแดนของกองทัพไทยภายใต้กระบวนการทศวรรษความมั่นคงใหม่ในบริบทประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน*. มหาวิทยาลัยบูรพา: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนาพร นนทสุตวงศ์. (๒๕๕๖). *ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของกองทัพไทยในการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน: กรณีศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประเวศ วะสี. (๒๕๕๓). *การพัฒนาที่ยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนวดี ถกลวัช. (๒๕๕๔). *การพัฒนาหลักการจัดการความมั่นคงไม่ตามแบบ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (๒๕๕๖). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อเสริมความมั่นคงของชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๖๐)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ.
- สุรชาติ บำรุงสุข. (๒๕๕๕). *ประชาคมอาเซียน: มิติด้านความมั่นคง ASEAN community: security dimension*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรินทร์ พิศสุวรรณ. (๒๕๕๕). *อาเซียน รู้ไว้ได้เปรียบ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (๒๕๕๖). *หลุดพ้นจากกับดัก พ้นจากชาติที่ล้มเหลว โลกเปลี่ยนไทยปรับ*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพธุรกิจ.

- Barker, J. A. (1993). *Paradigm: The business of discovering the future*. New York: Harper Business.
- Bergquist, W. H. (1993). *The postmodern organization*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Burton, R. M., DeSanctis, G., & Odel, B. (2011). *Organizational design: A step-by-step approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chapter three fundamentals of organization structure. (n.d.). Retrieved from <http://www.unf.edu/~gbaker/Man4201/Chapt003a.PDF>.
- Creswell, J. W. (1994). *Research design: Qualitative and quantitative approaches*. London: SEAG.
- Fineman, S., Gabriel, Y., & Sims, D. (2010). *Organizing & organization*. Washington DC.: SAGE.
- Friedman, G. (2011). *The next decade empire and republic in changing word*. New York: Anchor Books a Division of Random House.
- Gerston, L. N. (2004). *Public policy making process and principles*. Armonk, New York: M.E. Sharpe.
- Howard, M., & Paret, P. (1984). *Carl von clausewitz ON WAR*. New Jersey: Princeton University Press.
- Joint doctrine for military operations other than war. (1995, June). Retrieved from http://www.bits.de/NRANEU/others/jp-doctrine/jp3_07.pdf.
- Kuhn, T. S. (1962). *The structure of scientific revolutions*. Chicago: University of Chicago Press.
- Manski, C. F. (2013). *Public Policy in Uncertain World*. Massachusetts: Harvard University Press.
- Miller, H. T. (2002). *Postmodern public policy*. Albany, New York: State University of New York Press.
- Pestoff, V. (2011, May 3). *New public governance and accountability-some jewels in a treasure chest*. Retrieved from http://www.grupcies.com/boletin/images/stories/PDFBoletin/articulo_i_edic_91.pdf.
- Smith, A. (1979). *Power of the mind*. New York: Ballantine Books.
- Snyder, C. A. (1999). *Contemporary security and strategy*. London: Macmillan Press Ltd.
- Wikipedia. (n.d.). *The structure of scientific revolutions*. Retrieved from http://en.wikipedia.org/wiki/The_Structure_of_Scientific_Revolutions.
- What is strategic control ?. (2009). Retrieved from <http://2gc.eu/files/resources/2GC-FAQ14-091112.pdf>.
- Global Firepower. (2013). *Countries ran ked by military strength (2013)*. Retrieved from <http://www.globalfirepower.com/countries-listing.asp>.